

Reactie directie VRK op notitie Zandvoort

d.d. 13 september 2017, besproken in DB 25 september 2017

Inleiding

Op 10 juli 2017 heeft de burgemeester van de gemeente Zandvoort een notitie geschreven over de crisistaak van de Reddingsbrigades, met het verzoek de dilemma's die aan de orde worden gesteld oriënterend te agenderen op de agenda van het DB, met als doel doorgeleiding naar de BCOV.

Standpunten gemeente Zandvoort zoals verwoord in de notitie

De notitie omhelst het volgende:

- Kenmerk voor het succes van de VRK is de samenwerking tussen ketenpartners op basis van onderlinge solidariteit en erkende afhankelijkheid.
- Gemeenten zijn gewaardeerde partners die hun bijdrage inhoudelijk vervullen maar ook financieel samen op - en afgaan.
- Uitgangspunt voor een dialoog over rollen, taken en verantwoordelijkheden van de diverse partners is de gezamenlijke visie om waar mogelijk veiligheid voor al onze inwoners te maximaliseren en de organisatie hiervan zo efficiënt en effectief mogelijk te organiseren.
- Veiligheid op en rond het strand is lang een autonome verantwoordelijkheid geweest van de kustgemeenten binnen de VRK, in het bijzonder geldt dit voor de lokale Reddingsbrigades.
- De afgelopen jaren zijn de eerste stappen gezet om ook deze (veiligheids)taak beter te borgen in de (keten)processen van de VRK.
- De kustgemeenten willen hierin een volgende stap zetten, vanuit het perspectief dat het strand van ons allemaal is en inwoners van alle gemeenten van de VRK de stranden bezoeken
- Een dialoog wordt gezocht over de versteviging van de facilitering van de lokale Reddingsbrigades, als belangrijke ketenpartner van en voor de VRK.
- De inbedding van de (lokale) Reddingsbrigades binnen de wettelijke crisistaak van de veiligheidsregio's t.b.v. verkenning, redding en evacuatie bij overstromingen rechtvaardigt mede het opnieuw voeren van het gesprek hierover.

Als doel van het gesprek wordt geformuleerd het zichtbaar maken van de gezamenlijk gevoelde verantwoordelijkheid voor de reddingstaak in gezamenlijk financiële verantwoordelijkheid (bijv. op het gebied van gebruik en bekostiging van communicatie apparatuur en programma's om veiligheid van de vrijwilligers te maximaliseren).

Korte beschrijving situatie in Kennemerland

In de regio Kennemerland zijn zeven lokale reddingsbrigades actief, in Heemskerk, Wijk aan Zee, IJmuiden, Haarlem, Bloemendaal, Zandvoort en Heemstede. Vijf daarvan voeren op dit moment een structurele strandwachttaak uit in opdracht van de gemeenten, en werken vanuit dat perspectief ook meer structureel samen met de hulpdiensten. De andere twee brigades worden meer incidenteel ingezet voor de bewaking van de binnenwateren (bijv. bij evenementen), maar zijn ook oproepbaar voor de hulpdiensten.

Taken van de reddingsbrigades zijn:

- Het bewaken van binnenwateren, maar vooral de kustwateren langs de stranden van Kennemerland, in opdracht van de gemeenten
- De ondersteuning van brandweer en ambulance en politie in hun taak ten aanzien van waterincidenten en hulpverlening op de stranden.
- Het beheer, vanuit de Nationale Reddingsvloot over zes vaartuigen en bijbehorend materieel.

De reddingsbrigades in Kennemerland kennen de volgende financiering:

- Lidmaatschapsgelden (ook in verband met zwemlessen die reddingsbrigades organiseren)
- Donaties /sponsoring
- Gemeentelijke subsidies (waar van toepassing mede in relatie tot de strandwachttaak)
- Specifieke bekostiging van toezicht op water (bijv. door evenementenorganisatie)
- Reddingsvloot; dit aspect werd tot op heden gefinancierd door het Rijk, maar inmiddels loopt overleg tussen veiligheidsregio's en Reddingsbrigade Nederland over een andere organisatie van deze vloot en de financiering daarvan door de veiligheidsregio's, op basis van landelijke afspraken hierover.

Convenant VRK met de reddingsbrigades

De zeven reddingsbrigades hebben in 2011 als Samenwerkende Reddingsbrigades Kennemerland met de directie van de VRK een convenant afgesloten. Aanvullend op dit convenant zijn er per kolom (brandweer, witte kolom en MICK) samenwerkingsafspraken gemaakt met de gezamenlijke Kennemerlandse brigades.

Het convenant beschrijft in algemene zin;

- De wens de relatie tussen veiligheidsregio en reddingsbrigades sterker en toekomstvaster te maken
- Dat de reddingsbrigades een rol spelen bij alle vormen van hulpverlening op en nabij het water, en betrokken dienen te zijn bij alle schakels van de veiligheidsketen (van pro-actie tot nazorg)
- Dat de veiligheidsregio de reddingsbrigades ziet als een goede aanvulling op de eigen regionale hulpverleningsdiensten.

Meer concreet omhelsen de afspraken in het convenant vooral dat de veiligheidsregio voorziet in een 'multidisciplinair aanspreekpunt', dat een rol speelt in het faciliteren van het contact tussen de reddingsbrigades en de kolommen. Verder zijn er afspraken over het afstemmen van planvorming en het organiseren van één oefening per vier jaar waarin de reddingsbrigades kunnen meeoefenen. Ook is vastgelegd wie de brigades vertegenwoordigt in de diverse teams in een GRIP-situatie.

Onder het convenant hangt een aantal werkafspraken. De werkafspraken met het MICK gaan over (randvoorwaarden bij de) ter beschikking stelling van C2000-apparatuur. De werkafspraken met de brandweer gaan over de wijze waarop de reddingsbrigades reageren op een oproep van de brandweer tot ondersteuning. De werkafspraken met de witte kolom zijn het meest recent (2014) en meest uitgebreid, en gaan in op de rol van de reddingsbrigades als First Responder en vervoerder van slachtoffers (met daarvoor geëigende voertuigen). Om deze rol heen zijn er diverse afspraken over afstemming en communicatie in voor- en nafase.

Kenmerk van alle afspraken is dat de inzet van de reddingsbrigades steeds geschiedt voor eigen rekening van die brigades. De enige uitzondering is de ter beschikking stelling van C2000-apparatuur, waarvan is afgesproken dat dit ten laste komt van de RAV-GHOR, wanneer dit naar de mening van de RAV-GHOR voor slachtoffervervoer meerwaarde heeft.

Gezichtspunten bij het verzoek van Zandvoort

De gemeente Zandvoort beroept zich op twee aspecten:

1. De gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de veiligheid in de regio en de daaruit voortvloeiende (financiële) solidariteit tussen de (gemeentelijke) partners, mede in het licht van het feit dat de stranden door inwoners van de gehele regio worden bezocht
2. Het feit dat de werkzaamheden van de reddingsbrigades op aspecten een verlengstuk van die van de hulpdiensten zijn.

De principiële vraag (ad 1) of de geschetste situatie er een is waarbij een beroep op solidariteit tussen de gemeentelijke partners aan de orde is, is een bestuurlijke vraag voor de gemeenten in de regio.

De directie wil vooral adviseren over vraag 2, namelijk of het werk van de reddingsbrigades op zodanige manier een verlengstuk is van dat van de hulpdiensten, dat hieruit een (gedeeltelijke) regionale verantwoordelijkheid voor de financiering van de reddingsbrigades voort moet vloeien.

In algemene zin geldt dat de veiligheidsregio een regierol heeft op het gebied van fysieke veiligheid. Daarnaast is de veiligheidsregio verantwoordelijk voor de uitvoering van de brandweertaak, en voor een deel van de uitvoering door witte kolom. Naast de veiligheidsregio speelt ook de RAV een rol in de witte kolom. De RAV kent een eigen financiering (buiten de gemeenten om) en ook een eigen bestuur.

De regierol kan niet leiden tot financiële verantwoordelijkheid voor de uitvoering van taken van de vele partners in de veiligheidsregio. Een uitzondering op deze hoofdregel is er overigens ook. Uit de versterkingsmiddelen worden o.a. een aantal kosten op het gebied van bevolkingszorg (gemeentelijke taak) en politie gedragen. Dit zijn dan wel kosten die onmiddellijk verband houden met versterking van de veiligheid rond Schiphol. Dat valt voor de reddingsbrigades niet te onderbouwen.

De directie concludeert dat de reddingsbrigades voor zover zijn stranden en zwemwater bewaken, maatschappelijk een belangrijke taak hebben en daarmee ook een nuttige partner zijn van de veiligheidsregio. Echter, dat er geen principiële aanleiding is om over te gaan op regionale financiering van de reddingsbrigades voor hun bijdrage aan de veiligheid en gezondheid. De gemeentelijke verantwoordelijkheid voor de strandwachttak staat voorop. Dat de reddingsbrigades een belangrijke rol hebben in het verzekeren van de veiligheid op bijv. stranden, maakt de brigades geen formeel verlengstuk van de reddingsdiensten en/of de veiligheidsregio. Hun rol is uiteindelijk te vergelijken met veel andere (groepen) mensen en functionarissen die, op allerlei manieren, in Kennemerland een rol spelen in de veiligheid en gezondheid van (grote groepen) burgers. Het is voor het uiteindelijke draagvlak van de veiligheidsregio als netwerkorganisatie van belang de eigen taak en verantwoordelijkheid daarin zuiver te blijven bezien. Hiermee is uiteindelijk de

effectiviteit van de crisisorganisatie in de regio het meest gebaat. Ook de duidelijkheid over bestuurlijke verantwoordelijkheden is hiermee het best gediend.

Voorstel tot evaluatie convenant

Uit het convenant en uit de werkafspraken tussen VRK (c.q. de kolommen) en de reddingsbrigades spreekt dat de VRK het belang ziet van het werk van de reddingsbrigades, en dat de reddingsbrigades concreet een bijdrage leveren aan de veiligheid en gezondheid van burgers.

Mede naar aanleiding van het verzoek van de gemeente Zandvoort wordt geconcludeerd dat het tijd is het convenant en de werkafspraken te herijken, nu de afspraken inmiddels alweer zo'n zes jaar oud zijn, en er inmiddels de nodige ervaringen met de uitvoering van het convenant zijn opgedaan. De onderlinge relatie kan worden versterkt door opnieuw uit te spreken wat VRK en reddingsbrigades over en weer van elkaar mogen verwachten. En door ook nader vast te stellen welke afstemming gewenst is tussen de diverse kolommen binnen de VRK, en wie ambtelijk bij de VRK aanspreekbaar is op het contact met de reddingsbrigades.

Overigens kunnen ook de nieuw te maken afspraken over de Reddingsvloot aanleiding geven om het convenant en de werkafspraken op onderdelen uit te breiden.

Aandachtspunten bij een herijking van het convenant is de betrokkenheid van het bestuur. Deze betrokkenheid kan worden versterkt door vooraf bestuurlijke kaders te vragen voor de evaluatie en het nieuw af te sluiten convenant

De BCOV zou de directie VRK kunnen verzoeken ten behoeve van het bestuur kaders voor te bereiden voor de evaluatie en hernieuwde afsluiting van het convenant met de reddingsbrigades en de daarmee verband houdende werkafspraken, waarbij eventueel aanvullend de te maken afspraken over de Reddingsvloot kunnen worden betrokken.